

COMMUNITY
MENTAL HEALTH

Keep it simple

INTERNATIONAAL
CONGRES
GENT-BELGIË

21-23
10/26

Ter gelegenheid van 50 jaar
gedragen gemeenschap van
Hand in Hand vzw

OVER HET CONGRES

Waarom dit thema?

De geestelijke gezondheidszorg staat op een kruispunt. In heel Europa — en daarbuiten — wint de verschuiving van institutionele naar gemeenschapsgerichte zorg aan kracht. Toch blijft de kloof tussen ambitie en dagelijkse werkelijkheid groot. Systemen worden complexer, terwijl mensen vaak nood hebben aan iets veel eenvoudigers: verbondenheid, nabijheid en een volwaardige plaats in de samenleving.

Keep it simple is geen pleidooi voor oppervlakkigheid. Integendeel. Wat eenvoudig zou moeten zijn, lijkt vandaag vaak complex. Door de toenemende complexiteit van zorgvragen in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) groeit de aandacht voor beter gecoördineerde, persoonsgerichte en duurzame vormen van ondersteuning. Vooral bij mensen met complexe psychiatrische ondersteuningsnoden — die langdurige en domeinoverschrijdende hulp nodig hebben — schiet het huidige systeem vaak tekort.

Versnipperde zorg, een gebrek aan continuïteit, een hoge instroom in crisisdiensten en het ontbreken van duidelijke regie zorgen voor frustratie bij cliënten, hun naasten en hulpverleners. Dit heeft ook een bredere maatschappelijke impact: meer crisisopnames, overlast en een grotere druk op mantelzorgers en families. De vraag dringt zich op: kunnen we als samenleving nog werkelijk ondersteuning bieden aan wie dat het meest nodig heeft?

Keep it simple is daarom een oproep om opnieuw te focussen: op wat écht helpt, op wat gemeenschappen kunnen bieden en op de kracht van menselijke relaties. Na vijftig jaar samenwerken met en voor mensen die kampen met psychisch kwetsbare perioden, weet Hand in Hand vzw: de krachtigste interventies zijn vaak de meest menselijke.

Dit congres is een uitnodiging om even een stap terug te zetten, te kijken naar wat werkt en ons af te vragen: wat kunnen we van elkaar leren?

Doelstellingen en centrale vraagstelling

Het congres brengt kennis, ervaring en praktijk samen rond één centrale vraag:

Hoe kunnen we mensen met een psychische kwetsbaarheid beter ondersteunen — en welke rol kan de gemeenschap daarin spelen?

We streven ernaar om:

- Inspirerende nationale en internationale voorbeelden van gemeenschapsgerichte geestelijke gezondheidszorg te delen en te verbinden;
- De brug te slaan tussen onderzoek, beleid en leefervaring;
- Co-creatie te verkennen als werkmethode in de ondersteuning van mensen met een psychische kwetsbaarheid;
- Bestaande kaders kritisch te bevragen en nieuwe perspectieven te openen;
- Het internationale netwerk van professionals, vrijwilligers en pleitbezorgers in dit domein te versterken.

Wie neemt er deel?

Het congres brengt een divers publiek samen dat actief betrokken is bij geestelijke gezondheidszorg en gemeenschapsondersteuning.

Deelnemers zijn onder meer:

- Geestelijke gezondheidsprofessionals;
- Beleidsmakers en adviseurs volksgezondheid;
- Onderzoekers en academici in geestelijke gezondheid en sociale inclusie;
- Ervaringsdeskundigen en peer supporters;
- Mantelzorgers en familieleden;
- Vrijwilligers en buurtwerkers;
- Vertegenwoordigers van ngo's en middenveldorganisaties.

Deelnemers komen uit België en het buitenland, met een sterke internationale vertegenwoordiging door de focus van het congres op grensoverschrijdend leren en uitwisseling van ideeën o.a. met andere leden van *Mental Health Europe*.

COMMUNITY
MENTAL HEALTH

Keep it simple

WIE IS HAND IN HAND VZW?

1976 – 2026

Hand in Hand vzw is een Belgische organisatie die sinds 1976 aan de zijde staat van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Wat begon als een kleinschalig burgerinitiatief, gegroeid vanuit persoonlijke betrokkenheid, is vandaag een warme en impactvolle organisatie. Gedragen door bezoekers, vrijwilligers en professionals, zij aan zij, verankerd in de gemeenschap en vastberaden om alle mensen een volwaardige plaats te geven in de samenleving.

De raad van bestuur van Hand in Hand vzw is in essentie een vrijwilligersinitiatief én precies die vrijheid maakt de organisatie bijzonder. Er is ruimte om na te denken over de toekomst, om te pionieren en om nieuwe zorgvormen te ontwikkelen — ook daar waar bestaande kaders soms te strak zijn. De organisatie sluit aan bij de deinstitutionaliseringbeweging die in de jaren '70 op gang kwam en draagt actief bij aan de vermaatschappelijking van de zorg.

De waarden van Hand in Hand vzw laten zich samenvatten in drie woorden: **nabijheid**, **verbondenheid** en **mensgerichtheid**. De organisatie bouwt bruggen tussen mensen, tussen sectoren en tussen beleid en praktijk — met een scherp oog voor wat mensen werkelijk nodig hebben.

Het jubileum als context

2026 is een bijzonder jaar voor Hand in Hand vzw. De organisatie viert haar 50-jarig bestaan — vijftig jaar inzet voor mensen met een psychische kwetsbaarheid, vijftig jaar bouwen aan gemeenschap, vijftig jaar pionieren aan de rand van het zorglandschap.

Dit congres is meer dan een viering. Het is een moment van reflectie én van vooruitblik: waar staan we, wat hebben we geleerd, en waar willen we naartoe? Door internationale sprekers, onderzoekers en ervaringsdeskundigen samen te brengen, wil Hand in Hand vzw de kennis en inspiratie die de voorbije decennia werden opgebouwd, delen met een breed publiek — en tegelijk nieuwe impulsen opdoen voor de toekomst van gemeenschapsgerichte geestelijke gezondheidszorg.

Connectie met Mental Health Europe

Hand in Hand is lid van Mental Health Europe (MHE). Jochen Van den Steen is zowel bestuurder bij Hand in Hand als bij MHE. Andere bestuursleden werden gevraagd als keynote-spreker o.a. over het thema 'Co-creatie'.

De Mental Health Europe *Board* zal, in de marge van het congres, haar bestuursvergadering houden in Gent.

LOCATIES

Drie dagen, drie bijzondere plekken

Het congres vindt plaats op drie locaties in en rond Gent, elk zorgvuldig gekozen omwille van haar eigen karakter en betekenis. Samen vertellen ze het verhaal van gemeenschapsgerichte zorg: van beleid over kennis tot dagelijkse praktijk.

Woensdag 21 oktober
16.00 – 22.00 u.

INTRODUCTIEDAG

Provinciehuis Oost-Vlaanderen

Charles de Kerchovelaan 189, Gent
oost-vlaanderen.be/provinciehuis

Gevestigd in de voormalige Leopoldskazerne, combineert het Provinciehuis historische charme met moderne faciliteiten. De ligging is uitzonderlijk: aan de overkant van de straat, in het park, bevinden zich het SMAK en het MSK — twee van de belangrijkste kunstmusea van Gent. Een waardige openingsplek voor een congres dat verleden en toekomst met elkaar verbindt.

Donderdag 22 oktober
09.00 – 17.00 u.

CONGRES DAG

Augustijnenklooster

Academiestraat 1, 9000 Gent
thagaste.be

In het historische Augustijnenklooster ontmoeten stilte en bedrijvigheid elkaar. Het gebouw wordt nog steeds bewoond door kloosterlingen — een authenticiteit die je onmogelijk kan ensceneren. De indrukwekkende barokkerk, de serene binnentuin, de kunstcollectie en de historische bibliotheek maken van deze congresdag een ervaring die deelnemers lang zullen bijblijven.

Vrijdag 23 oktober
13.30 – 20.00 u.

MOESTERDAG

De Moester

Putstraat 16, 9051 Sint-Denijs-Westrem
demoester.be

Op de derde dag trekken we naar Sint-Denijs-Westrem. De Moester is een hoeve voor mensen met een psychische kwetsbaarheid, waar zij elke weekdag terecht kunnen voor creatieve activiteiten en atelierwerk. Sinds juni 2022 herbergt de hoeve ook de allereerste respijtplek van Vlaanderen — een plek om op adem te komen, weg van de druk van het dagelijks leven. De Moester is geen decor, maar een levend voorbeeld van wat gemeenschapsgerichte zorg in de praktijk betekent.

Hoe bereikt u de locaties?

Vanuit het buitenland

Gent is uitstekend bereikbaar per trein. Vanuit Brussels Airport (Zaventem) neemt u de trein richting Gent-Sint-Pieters. De reis duurt ongeveer één uur. Vanaf Gent-Sint-Pieters zijn alle congreslocaties vlot bereikbaar.

Provinciehuis Oost-Vlaanderen

Op 15 minuten wandelen van Gent-Sint-Pieters, of met bus (halte Heuvelpoort). Parkeergarage en fietsparking beschikbaar onder het Provinciehuis of aan het Sint-Pietersplein.

Augustijnenklooster

Bereikbaar met de tram (halte Lange Steenstraat, 3 minuten wandelen) of met de bus (lijnen 10, 55, 5A). Parkeermogelijkheden in de buurt bij AZ Sint-Lucas, Ramen en de Vrijdagsmarkt.

De Moester

Bereikbaar met de bus vanuit Gent-Sint-Pieters (lijnen 76, 77, 78, halte Sint-Denijs-Westrem E40, op wandelafstand). Met de auto via de E40 of lokale wegen (Putstraat).

21/10

WOENSDAG
16.00 u. – 22.00 u.

INTRODUCTIEDAG

PROVINCIEHUIS OOST-VLAANDEREN – GENT

Receptie en diner

De eerste congresavond is geen formele opening wel een warme ontmoeting. In het Provinciehuis van Oost-Vlaanderen, gevestigd in de voormalige Leopoldskazerne, komen professionals, ervaringsdeskundigen, beleidsmakers en sprekers voor het eerst samen aan tafel.

De avond start met een receptie (op uitnodiging) en diner, met volop ruimte om te netwerken en in gesprek te gaan. De hapjes en een deel van de bediening worden verzorgd door mensen die betrokken zijn bij de Moester – een eerste, tastbare vertaling van waar dit congres voor staat: inclusie, vertrouwen en kansen creëren.

Award uitreiking

Het inhoudelijke hoogtepunt van de avond is de uitreiking van de **Community Mental Health Award**.

We nodigen onderzoekers, hulpverleners, ervaringsdeskundigen, familieleden en betrokken burgers uit om hun inzichten te delen. We zoeken bijdragen die nieuwe perspectieven openen binnen de volgende thema's:

- Inclusie als interventie
- De kracht van ervaring
- Samen sterk
- Herstel ondersteunende praktijk
- Dragende gemeenschap

Cycling through Community Mental Health

De Community Mental Health Award wordt uitgereikt in warme herinnering aan **Kris Van der Sype**: fervent fietser en onvermoeibare pleitbezorger van gemeenschapsgerichte geestelijke gezondheidszorg.

PROGRAMMA DAG 1

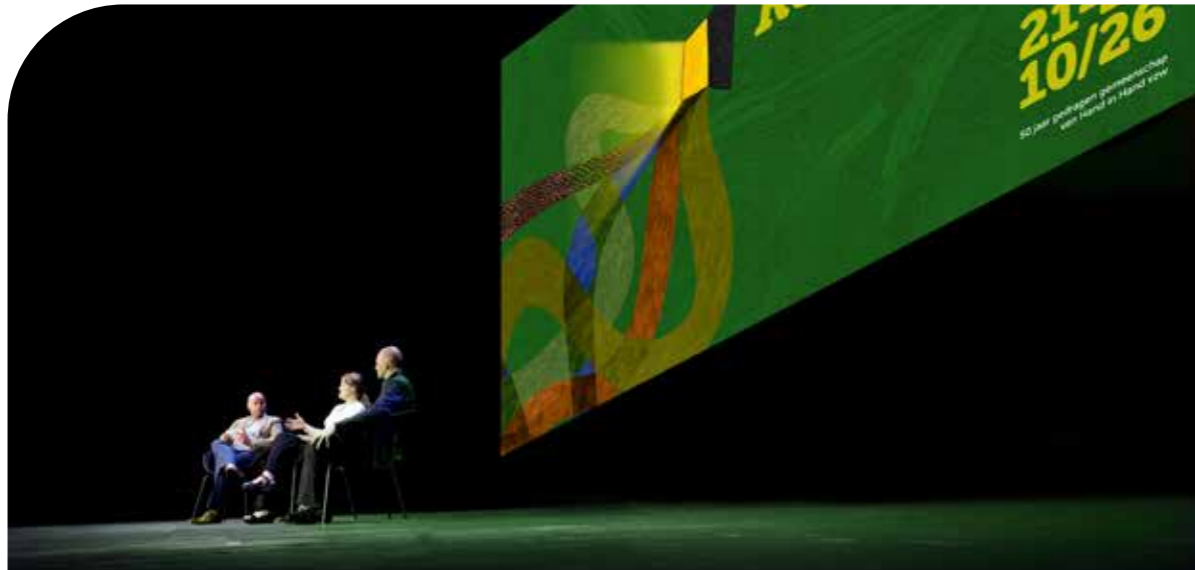
	Ontvangst	16.00 u.
	Introductie	16.30 u. - 17.30 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Welkomstwoord, aanleiding congres – Etienne van Durme• Toespraak – Andrej Vršansky, President at Mental Health Europe• Toespraak – Prominenten (tbc)	
	Receptie	17.30 u. - 18.30 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Op uitnodiging	
	Diner	19.00 u. - 19.45 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Deel 1	
	Uitreiking Community Mental Health Award	19.45 u. - 20.15 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Laureaat (tbc)	
	Diner	20.15 u. - 22.00 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Vervolg	
	Einde van de Introductiedag	22.00 u.

22/10 DONDERDAG
09.00 u. – 17.00 u.

CONGRES DAG

AUGUSTIJNENKLOOSTER – GENT

Inhoudelijke verdieping

De tweede dag staat in het teken van inhoudelijke verdieping rond de vermaatschappelijking van zorg. Vanuit zowel internationale als lokale perspectieven verkennen we hoe zorg, beleid en samenleving elkaar kunnen versterken. Praktijkervaring, beleidskaders en ervaringsdeskundigheid ontmoeten elkaar in een open dialoog die uitnodigt tot uitwisseling en reflectie.

Voormiddag – plenaire sessie

De dag opent met een plenaire sessie waarin het kader van het congres wordt geschetst en actuele uitdagingen worden benoemd. Een panelgesprek met beleidsmakers, professionals en ervaringsdeskundigen zoomt vervolgens in op gedeelde verantwoordelijkheid en nieuwe vormen van samenwerking.

Namiddag – parallele sessies

In de namiddag bieden parallele sessies ruimte voor verdieping rond thema's als co-creatie, stigma en taboe en netwerkzorg, aangevuld met internationale inspiratie. Deelnemers kiezen vooraf welke sessie ze wensen bij te wonen.

De congresdag vindt plaats in één plenaire zaal en meerdere parallele zalen in het Augustijnenklooster. Via livestreaming kunnen deelnemers in alle zalen de hoofdsessies meevolgen.

Er zijn ook enkele bijkomende sessies die doorgaan op vlakbij gelegen locaties.

Tussen de sessies door is er ruimte voor ontmoeting en informele uitwisseling, met muziek als verbindende noot. In de wandelgangen stellen organisaties zich voor via informatiestandjes.

PROGRAMMA DAG 2

	Ontvangst	09.00 u.
	Introductie	
	<ul style="list-style-type: none">• Welkomstwoord, aanleiding congres – Etienne van Durme• Situering congres: gemeenschapsgerichte geestelijke gezondheid – Rik Van Nuffel	09.15 u. 09.25 u.
	Panelgesprek	09.45 u. - 10.30 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Jan Hautekiet – moderator; Frank Vandenbroucke of Caroline Gennez (tbc); Andrej Vršansky (Mental Health Europe); Tine Heip (PCGS); Griet Roets (UGent) en een ervaringsdeskundige	
	Koffiepauze	10.30 u. - 11.00 u.
	Plenaire sessies	
	<ul style="list-style-type: none">• Thema 1 – Stijn Vanheule• Thema 2 – Jim van Os• Q&A met Stijn en Jim samen	11.00 u. - 11.40 u. 11.40 u. - 12.20 u. 12.20 u. - 12.45 u.
	Middagpauze	12.45 u. - 13.30 u.
	Parallele sessies	13.30 u. - 16.00 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Stigma en taboe – Erik Thys en Mike Michiels• Co-creatie – Catherine Brogan en Michael Ryan• Zorgzame buurten en netwerkzorg Gent (AZIS), outreachend werk Steven Gillis, Wim Haeck en Cis Dewaele• Voorstelling laureaat CMH Award• Workshop bemoeizorg – Harry Gras en Rokus Loopik• Rondleiding Villa Voortman• Clubhouse – Anneriek Vonk (Waterheuvel)• Netwerkzorg Rijsel – Simon Vasseur-Bacclé• Community Mental Health – Jan Berndsen en Nigel Henderson• Herhaling thema: afhankelijk van de inschrijvingen	
	Koffiepauze	14.30 u. - 15.00 u.
	Plenaire afsluiting	16.00 u. - 17.00 u.
	<ul style="list-style-type: none">• Terugkoppeling op de congresdag• Vooruitblik op dag 3: de Moesterdag	
	Einde van de Congresdag	17.00 u.

23/10 VRIJDAG
13.30 u. – 20.00 u.

MOESTERDAG

DE MOESTER – SINT-DENIJS-WESTREM

Dag drie: de praktijk

Op de derde dag stappen we uit de theorie en midden in de praktijk. De Moester – een hoeve in Sint-Denijs-Westrem – is geen congreslocatie in de traditionele zin. Het is een levend voorbeeld van wat gemeenschapsgerichte zorg in de werkelijkheid betekent.

Van maandag tot vrijdag bruist het er van kleine en grote momenten: een gesprek bij koffie, samen iets maken, samen beslissen. Alles vertrekt vanuit herstelgericht werken – met aandacht voor wat iemand kan, wil en droomt. Kwetsbaarheid mag er zijn, maar krachten en talenten krijgen ruimte om te groeien.

Deelnemers maken kennis met de verschillende werkplekken van de Moester:

- **De Wiplank:** houtbewerking op eigen tempo
- **D'n Hof:** groenwerk en tuinieren
- **De Kom-Eet:** gezond samen koken
- **Dierenopvang:** wie graag met dieren werkt, komt eveneens aan zijn trekken. Ezels, geiten, konijnen en bijen maken de hoeve compleet.

Naast de dagwerking herbergt de Moester ook **twee respijtplakken**, een plek waar mensen even op adem kunnen komen, zonder alles stil te moeten zetten. Groen, rust en verbondenheid helpen hen hun veerkracht te herwinnen en verdere crises te vermijden.

Dag drie laat zien hoe zorg, werk en verbondenheid hier hand in hand gaan – een veilige haven, gebouwd en gedragen door iedereen die er binnenstapt.

PROGRAMMA DAG 3

Ontvangst

13.30 u.

Bezoek aan de ateliers

13.30 u. - 17.30 u.

- Houtatelier De Wiplank
- Restaurant De Kom-Eet
- Tuinproject D'n Hof

Deelname aan de creatieve workshops

13.30 u. - 17.30 u.

- Viltten
- Gipsen
- Muziek
- ...

Tea Room

14.00 u. - 17.00 u.

Food trucks

Doorlopend

Andere activiteiten

Doorlopend

- Radio De Moester
- Fototentoonstelling 50 jaar Hand in Hand
- Vlog

Feestelijke afsluiting

19.30 u. - 20.00 u.

- Terugkoppeling op de Moesterdag en op het congres
- Vooruitblik op de volgende vijftig jaar

Einde van de Moesterdag en van het congres

20.00 u.

WIE IS WIE?

INDRUKWEKKENDE EXPERTEN LINE-UP

Etienne van Durme

Voorzitter Hand in Hand vzw; oud rechter rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen

Rik Van Nuffel

Stafmedewerker bij de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid; Licentiaat psychologie

Andrej Vršansky

CEO League for Mental Health Slovakia; voorzitter van Mental Health Europe

Tine Heip

Algemeen coördinator van Beschut Wonen IPSO

Rokus Loopik

Sociaal-psychiatrisch verpleegkundige en herstelcoach

Anneriek Vonk

Directeur van Stichting De Waterhevel

Simon Vasseur-Bacle

Programmadirecteur World Health Organization Collaborating Center (WHOCC)

Griet Roets

Hoofddocent Sociaal Werk UGent

Stijn Vanheule

Psycholoog, psychoanalyticus en hoogleraar UGent

Jim van Os

Hoogleraar Psychiatrische Epidemiologie en Publieke GGZ UMC Utrecht; voorzitter van PsychoseNet

Erik Thys

Psychiater UPC KU Leuven en PSC St.-Alexius Elsene; gastdocent KU Leuven

Jan Berndsen

Voormalig voorzitter van Mental Health Europe

Nigel Henderson

Voormalig leider van Penumbra

Mike Michiels

Verpleegkundige, kunstenaar en fotograaf; coördinator van vzw KAOS (KunstAtelier Opperstraat)

Catherine Brogan

Deputy CEO van Mental Health Ireland; voormalig voorzitter van Mental Health Europe

Michael Ryan

Hoofd van Mental Health Engagement and Recovery Health Service Executive (HSE) Ireland

Steven Gillis

Kernlid van AZIS (Assertieve Zorg In de Samenleving) vertegenwoordiger van de Stad Gent

Wim Haeck

Wijkwerker Geestelijke Gezondheidszorg bij Het PAKT

Cis Dewaele

Onderzoeker HOGENT; Expert Outreachend Werken

Laureaat

Laureaat van de Community Mental Health Award

Harry Gras

Sociaal psychiatrisch verpleegkundige, systeemtherapeut en auteur binnen de Nederlandse GGZ

demoester.be/congres

HANDinHAND

50 JAAR SAMEN